

Ugarterrota

etxebizitza

Aldacrak:
Ahozkoa: Errótie / Ugérterrota

*“... la casa molino titulada
Sarriugarte... situada en
jurisdicción de la Anteiglesia
de Berriz, que comprende con
inclusión de la tejabana, zaguan
y huerta, trescientos cuarenta
y nueve estados, equivalentes
a trece áreas y veinte y ocho
centiáreas decabida, y la que se
compone de piso bajo y alto, y
de tres molindas, con sus corres-
pondientes pisos, divisiones y
habitaciones...”
DJE, 2/215 or. (1870)*

43°11'1"

2°35'56"

Berriz Iruditan / J.A. Ramos

Arrierreka ur-emariak aprobetxatzen zituen erro-
tetako bat dugu honako hau, Sarria kofradiaren
beheko aldean kokatzen dena, bertako eskolen
parean. Baliteke *Sarriugarte* (**Ikus Sarriugarte**)
baserriarekin lotura izatea, eta baliteke, horren
ondorioz, dokumentazioan gehiegi ez agertzea.
1859ko izendegian agertuko da lehenengoz,
Ugarteco-errotéa (1859, BUA, Nmcr) moduan, eta
XX. mendean errota honi egindako aipamenak
ugariagoak izango dira: *Ugarteco Errota* (1905,
BUA, 40) eta *Molino de Ugarte* (1910, BUA, RU)
mende hasieran, eta euskarazko izendapena
1967ko eraikin-errolan, hots, *Ugarterrota*. Au-
zotarren artean, *Errótie* eta *Ugérterrota* dira aho-
zko formarik erabilienak.

Eraikin desberdinen arteko multzoan, etxea
zurituta dagoelako gailentzen da. Errotaren
ondoan kokatzen da, puntu-erdiko arkua duen
ubidean, XVIII. mendean egiten zirenen mo-
dukua. Etxeak solairu bi eta teilatupea ditu,
bi isurkitako estalkiaren azpian. Obra xumea
izan zen, horrelako eraikinetan gertatzen zen
moduan, guztiz harlangaitzaz egina. Gainera,
asimetrikoa da, teilatuaren ardatza kontuan
hartzen badugu. Baoak leiho-erakoak dira,
solairu bakoitzeko bi balkoiak izan ezik. Hala,
lehenengo pisukoa alde batean dago, sarrerako
atartearen gainean; baina bigarrena dugu inte-
resgarriena. Teilatuaren ardatza eta habea ere
bistan dauzka, eta hegal zabalari eusteko bi be-
soen artean kokatuta dago.

toponimia

Ugarte hitz arrunta da eta ibaietan dauden irlak izendatzeaz gain bi erreken arteko gunea ere izan daiteke. Hitz honen osagaiak ur eta arte dira. Kasu honetan izenaren bigarren zatiak baserriaren funtzionaltasunarekin lotuta dago. Seguruenik Ugarte edo Sarriugarte baserriaren errota izango zen honako hau, hortik hartzen duen izena.